

Нікодімова О. О.,

студент,

Національний університет «Одеська юридична академія»

ВЕРБУВАННЯ ДІТЕЙ В МІЖНАРОДНОМУ ПРАВІ

Сучасне людство все більше приділяє уваги захисту прав дитини. Оскільки діти є найбільш вразливою категорією, тому вони потребують догляду і захисту від своєї сім'ї, суспільства і держави. А діти, яким не приділяється достатньо уваги, які не мають нормальних умов для існування, не мають достатнього захисту – на жаль виростають невпевненими у собі, зневіреними у своїх правах, а отже їм важко стати повноцінними членами суспільства. Статистики з кожним роком наголошують на тенденцію зростання числа занедбаних, знедолених дітей. Мільйони дітей вимушені працювати у дуже небезпечних і жахливих умовах: способом жебракування (найбільш поширений спосіб практично у всіх країнах світу). А в деяких бідних країнах, єдиним способом для виживання дитини – це дорога на війну. Психологи стверджують, що роблять вони це через необхідність, переслідування або дитячий страх за власну безпеку, який на війни стає вже зовсім не дитячим. Саме тому Сполучені Штати Америки та ряд інших країн розглядають проблему використання дітей у збройних конфліктах як одну з найактуальніших у наш час.

У зонах військових конфліктів діти сприймають війну як звичне явище. Іноді для них приєднатися до озброєного угруповання – це значить отримати законне право на поліпшення свого становища в суспільстві.

За приблизними оцінками, в будь-який момент часу не менше 300 000 дітей бере участь у конфліктах як солдати.

В свою чергу США вже зробили чимало для рішення цієї проблеми: було відкрито більше 40-ка реабілітаційних центрів у таких країнах як: Ангола, Бурунді, Конго, Мозамбік, Філіппіни, Руанда, Сьєрра-Леоне, Сомалі, Шрі-Ланка, Судан, Уганда. Також вже 4 роки діє закон про «Запобігання використанню дітей в якості солдатів (The Child Soldier Prevention Act) створений з метою роззброєння, демобілізації та реабілітації дітей які беруть чи брали участь у збройних конфліктах чи використовувалися в радикальних терористичних організаціях.

Потрібно наголосити, що Організація Об'єднаних Націй не одноразово закликала припинити вербування дітей у країнах військового характеру. Це питання часто піднімав Виконавчий директор Дитячого Фонду ООН Ентоні Лейк і Спеціальний представник Генерального секретаря з питань становища дітей у збройних конфліктах Радхіка Кумарасвами виступили зі спільною заявою, де заявили, що шоковані повідомленнями про залучення в лави солдатів дітей, яким часто не більше дев'яти років. Вони відзначили, що сомалійські школи перетворюються в центри вербування молодих бійців. Дітей, які відмовляються воювати, б'ють, а якщо вони намагаються втекти – публічно страчують.

«Дії по залученню дітей до лав збройних сил або озброєних угруповань кваліфікуються як військові злочини. Вони повинні бути припинені негайно», – наголошується в спільній заяві Спеціального представника Генерального секретаря ООН і голови ЮНІСЕФ. У ній також міститься заклик до сомалійської влади не залишати без карними осіб, винних у скоєнні злочинів стосовно дітей.

За кількістю воюючих дітей лідером є Африка – в центральній і західній частині континенту солдатом є кожна десята дитина. Їх середній вік становить 10-12 років, нерідко в збройних формуваннях можна зустріти і восьмирічних. Чим запекліший конфлікт, тим більше неповнолітніх у нього залучено. А в Сомалі, без перебільшення, діти воюють з дітьми, де вони рідко стають солдатами по своїй волі. Хіба що коли хочуть помститися за родича, убитого однією з воюючих сторін. Їх також можуть змусити піти на передову голод і злидні.

Сомалійський уряд платить дітям-розбійникам по 1, 5 долара на день. Але навіть приналежність до армії влади не гарантує дітям нормальне життя і харчування. Багато хто знає тільки те, де вони будуть нести службу і на якому посту стояти.

Практично така ж сама проблема і в Центральноафриканській Республіці. Незважаючи на мирні домовленості, в країні не припиняється конфлікт між урядом президента Франсуа Бозізе і коаліцією повстанських формувань «Селек». А на прес-конференції в Женеві представник ЮНІСЕФ Маріксі Меркадо заявила, що навіть до ескалації конфлікту в грудні щонайменше 2500 неповнолітніх – як хлопчиків, так і дівчаток – були вже завербовані різними озброєними групами в ЦАР. За її словами, найбільше схильні до ризику

вербування бездомні діти, діти, розлучені з сім'єю, або ті, хто був завербований раніше.

Визначено, що в джунглях Колумбії в рядах незаконних збройних формувань зараз близько 15 тисяч дітей. За даними Колумбійського інституту сімейного добробуту, останнім часом вдалося «демобілізувати» з незаконних збройних формувань і повернути до нормального життя 4136 дітей. Близько 80 відсотків колишніх дітей-солдатів стверджують, що поряді з ними воювала ще як мінімум одна дитина.

Кількість дівчаток, за даними ООН, становлять аж 40 % від загального числа дітей-солдатів. Їх використовують не тільки як шпигунів і вбивць, а й перетворюють на наложниць.

Встановлено, щоміж 1990 і 2003 рр. дівчата брали участь у воєнізованих групах у 55 країнах і військових конфліктах у 38 з цих країн. На сьогодні більше 120 000 дівчат втягнуто у військові конфлікти по всьому світу.

«На війні ці маленькі солдати працюють, вбиваючи, і найголовніше — вмираючи. Вони складають половину жертв недавніх африканських воєн», — говорить Едуардо Галеано, уругвайський політичний письменник, розповідаючи про неповнолітніх солдатів. — «Хоча доля як дівчаток, так і хлопчиків — трагічна, дівчат-солдати страждають від додаткових принижень. Це проблема, яку ще треба буде розв'язати».

Наймасштабнішим з останніх війн, в яких брали участь діти є Сирія, де було вбито тисячі дітей з самого початку конфлікту, який датувався безрезневим місяцем 2011 роком, що в подальшому переріс у громадянську війну. Саме там хлопчики і дівчатка використовувалися в прямому розумінні цього слова, що, впринципі, відноситься до предметної сфери, як підричники-смертники або живі щити.

На сьогодні існують ряд певних нормативно правових актів, які забороняють вербування дітей. До таких можна віднести Міжнародну конвенцію про права дитини, де йдеться про заборону використання дітей молодших 15 років. Саме США і Сомалі не ратифікували цей документ, тому не дивно, особливо на прикладі останньої, причину процвітання явища вербування. Втім, підписання державою конвенції ще не означає її безумовне виконання. Потрібно згадати і Конвенцію N 182 Міжнародної організації пра-

ці «Про заборону та негайні заходи щодо викорінення найгірших форм дитячої праці».

Питання вербування дітей є предметом розгляду в міжнародних судових органах. Тут не можливо не згадати рішення Міжнародного Кримінального суду, яке було прийняв в березні 2012 року за обвинуваченням Томаса Лубанги за ст. 8 Римського Статуту до 14 років ув'язнення за вербування дітей-солдатів. Це рішення – історичне, адже йдеться про перший вирок цієї інстанції. Але, на жаль, це мало «залякало» тих, хто використовує малолітніх в якості солдатів.

На нашу думку, для швидкого і ефективного рішення даної проблеми, потрібно прийняти більш жорстку відповідальність до осіб, які здійснюють такий набір дітей в «кров'яні ряди життя».

*Шах А. Ю.,
студент,*

Национальный университет «Одесская юридическая академия»

АРАБСКАЯ ВЕСНА В СИРИИ: ПЕРСПЕКТИВЫ МЕЖДУНАРОДНО-ПРАВОВОГО УРЕГУЛИРОВАНИЯ

В декабре 2010 года началось обострение политической ситуации в ряде стран Ближнего Востока получившее в дальнейшем наименование Арабской Весны.

Данные события привели к кардинальным изменениям в ряде арабских государств и значительному ущербу. Так в докладе британского банка HSBC утверждается, что Арабская весна в конечном счете обойдется экономике Ближнего Востока в \$800 млрд до конца 2014 года. В некоторых государствах почти 3 года спустя складывается крайне критическое положение, прежде всего в Ливии и Сирии, где по сей день, идет гражданская война.

Евгений Примаков утверждает, что «Арабская весна» прежде всего невыгодна именно американцам. Прежние режимы их устраивали, потому что их руководители боролись с исламским экстремизмом и террористами. «Весна» началась спонтанно, а вот распространение ее по арабским странам уже связано с новейшими технологиями – интернетом, телевидением, другими коммуникациями. «Оседлали» этот процесс исламисты. Их организации взяли ситуацию под свой контроль, и с этим надо считаться».